

STØP SELV

ei betongplate
til kjøkkenbenken

VEDLIKEHOLD AV BETONGEN

Ei støpt benkeplate er svært åpen i overflata. Derfor skal den, etter sliping (eller syrevask) etterbehandles med vannglassholdig støvbinder for betong, f.eks. «Hey'di Støvbinder og herder». Den koster eller rulles på vått-i-vått i to eller flere strøk når det foregående strøket har trukket ned.

Selv om ei benkeplate i betong er hard som granitt, får den flekker og riper. Kommer det kalkavleiringer, kan de fjernes med en nytonslippe-

svamp, eller du kan eventuelt våtslipe benkeplata med vannslippepapir korn 1000.

Til daglig rengjøring og vedlikehold kan såpespon brukes; eller dyprens og porefyller og voksholdig slitebelegg beregnet for betong og terrassogulv.

Betong tåler ikke syre og syreholdige produkter. Heller ikke saltet potetvann som med sitt innhold av sulfid kan løse opp sement.

Lei av laminat i kjøkkenet? Da kan du ta saken i egne hender og støpe ei benkeplate i betong. Det er et billig materiale som er lett å forme. Men herde- og tørketiden er lang, så regn med en måneds tid før du kan ta i bruk betongplata på kjøkkenbenken.

Betong er et spesielt materiale. Det er en blanding av sement og sand – og derfor billig. Det er lett å forme slik du ønsker. Betong har en helt spesiell overflatestruktur som også er velegnet til kjøkkenbenker. Det er et originalt valg, men vær klar over at plata er tung.

Blandingsforholdet mellom sement og sand i vanlig betong er 1:3. Sanden har en kornstørrelse mellom 0 og 4 mm. Støper du ei benkeplate i vanlig betong, må du også støpe inn en armering av jern for at plata skal holde. Plata blir derfor 5 til 6 cm tykk – og meget tung og vanskelig å håndtere.

Fiberbetong er derfor et fornuftig alternativ til den vanlige betongen. Fiberbetong har nemlig plastfiber som armering og gjør betongen seig. Det betyr at ei plate i fiberbetong kan støpes helt ned i tykkelser på bare 1,5 cm. Vi har valgt 27 mm tykkelse. Vekta blir ikke så store at den blir vanskelig å legge på plass.

Men du bør betrakte slikt betongarbeid som et eksperiment med en viss risiko.

VIKTIG

Overhold herdetiden

Betong har en herdetid på 28 døgn. Etter minst ei uke – og i denne tiden bør den tildekkes med plast – kan du ta plata forsiktig ut av støpeforma. Den kan se tørr ut, og det er fristende å legge den på plass på kjøkkenskapene. Men ikke gjør det. Betongplata er ikke gjennomtørr og kan gi fuktskader hvis den monteres før den er helt tørr. Oppbevar i stedet benkeplata tørt, og overhold herde- og tørketiden.

Slik støper du ei benkeplate i betong ... ►

1

Lag først ei støpeform

Skal benkeplata i betong ha ei helt glatt overflate, må den støpes i ei form med baksiden på benkeplata opp. Lag ei form av 18 mm tykk forskalingsplate i kryssfinér og trelister. Bruker du for eksempel ei glattkantlist på 12 x 27 mm, kan benkeplata få en tykkelse på 27 mm. Det tilsvarer standardtykkelsen på de fleste massive benkeplater i tre. Med bredde 60 cm kreves 16,2 liter betong per meter.

Ønsker du et avrundet hjørne, kan du forme det med en strimmel akrylplate i samme høyde som listene. Skjær et hakk inn i lista til akrylplata slik at det blir en jevn overgang mellom lista og akrylplata. Akrylstrimmelen holdes på plass med små biter av lista og eventuelt silikon.

En rettholt i aluminium på støpeplata – spent fast med et par skrutvinger – letter arbeidet når listene skal skrus på plata. Lengden på skruene er tilpasset lista og forskalingsplata.

Forskalingsplata er kjøpt på mål og saget i vinkel. Da er det også lett å få listene i vinkel. Skru først lister på de to lengste sidene, så på de korte. Sjekk målene på benkeplata.

2

Bland betongen og støp plata

Denne plata er støpt i fiberbetong som inneholder plastfibre (PP). De fungerer som armering og gjør at benkeplata kan lages mye tynnere enn om du hadde brukt vanlig betong. Konsistensen på fiberbetongen skal være litt våt slik at den er lett å komprimere til en tett masse.

Når betongen fylles i støpeforma, er det viktig at den fordeles grundig og kommer ut i alle kanter av forma. Og så skal den vibreres slik at det ikke er noen lufthull i betongen. Er det lufthull, blir den ferdige benkeplata ikke så fin – og heller ikke så sterk.

Ta benkeplata ut av forma etter ei ukes tid, og la den deretter tørke i ca. 3 uker før du legger den på plass.

Bruk murbalje. 25 kilo tørmørtel røres i ca. 2,1 liter vann (følg anvisningen for produktet du velger) med en kraftig drill og blandevisp. Blandetiden er ti minutter. Betongkonsistensen skal helst være litt våt. En 25 kilos sekk tørbetong gir ca. 13 liter ferdig betong.

Murskjea er god til å fordele fiberbetongen med. Trykk og press betongen godt slik at lufthull forsvinner, og støpeforma fylles. **Viktig!** Er betongblandingen for tørr, vil den ikke la seg vibrere og komprimere til en helt tett masse.

Betongen skal bearbeides godt overalt, slik at du kommer ut til alle kanter og hjørner. Overskytende betong skrapes vekk med ei murskje eller trekkes av med et rett bord.

Vibrér betongen slik at lufthull forsvinner. Det gjør du med små hammerslag på støpeforma. Betongen skal herde minst ei uke før du tar den ut av forma.

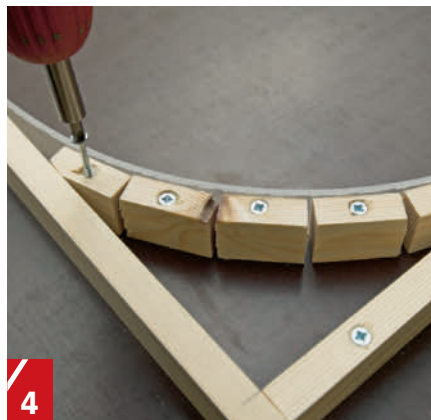

Skruene i kantlistene på støpeforma fjernes. Med en hammer får kantlistene et lite slag slik at de slipper fiberbetongen.

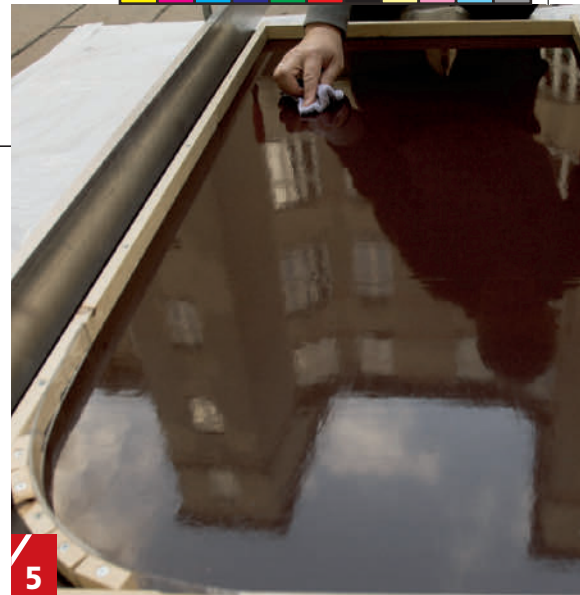
Vedlikehold: Forever Production AS (Gulvdoktorproduktene); tlf. 22 16 77 88, www.forever.no. Til betongplater kan man bruke de samme produktene som til Terrazzo: Dyprens først, deretter Topfinish. Vær oppmerksom på at valg av støvbinder (olje eller vannbasert) har betydning for vedlikeholdsvalget.

3

Det ene hjørnet på plata skal være rund. Som mal brukes en strimmel akrylplate. For at den skal flukte med lista, skjærer du et hakk inn i lista.

4

Akrylplatestrimmelen sitter fast i listene. Den sikres dessuten med små biter av lista og silikon slik at den kan greie presset når betongen fylles i forma.

5

Støpeforma smøres innvendig med olje (forskalingsolje) for å sikre at benkeplata vil slippe finérplata når benkeplata er gjennomherdet.

TIPS

Komprimer betongen

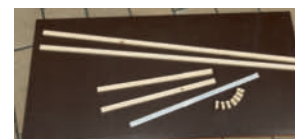
Profesjonelle håndverkere vil bruke en vibrator for å fjerne lufthullene i betongen, men mange småammerslag på forma gir også ei fin benkeplate.

6

Betongplata slipper normalt støpeforma lett. For å unngå skader i overflata, hjørner og kanter håndteres betongplata best loddrett.

DETTE HAR VI BRUKT

TIL STØPEFORMA:

- 18 mm forskalingsfinér
- Lister á 12 x 27 mm, 270 cm
- Akrylplatestrimmel, 2,7 x 60 cm
- Sponplateskruer, 4 x 40 mm
- Olje til forskaling

TIL STØPINGEN:

• I forsøket brukte vi Fiberbetong 0-4 mm, 40 kg sekk fra Maxit i Danmark (25 kilos har overtatt, prod. nr. 7134). Når du velger en annen mørtel, gå etter produkter som er ekspanderende, og helst med 0 - 4 mm tilslag, f.eks. Maxits EXM 721. www.maxit.no Å skaffe og blande inn 6 (evt. 12) mm lang polypropylénfiber krever iherdighet! Og 50 mm fiber vil gi gjøre det svært tungt å bearbeide mørtelen.

Vil du gjøre egne forsøk med polypropylénfiberforsterket betong? Velg betongmørtel etter støpeformål, bl.a. støpetykkelse og belastning. Se spesielt Maxits EXM- og REP-produkter. Polypropylénfiber iblandes tørrmørtelen og blandes lenge. Fiber kan skaffes gjennom enkelte byggevareforretninger: 8, 12 og 50 mm fiber fra Sika Norge AS, tlf. 67 06 79 00, www.sika.no og 50 mm fiber fra PCI Norge AS gjennom Fliskompaniets butikker www.fliskompaniet.no (En bunt til 25 kilos sekk, ca. 70 kr.)

